త్రిశంకుడి స్వర్గం

శ్రీ మధురాంతకం రాజారాం

"ఇదిగో, నిన్నేనయ్యా శేఖరం! ఏమిటాదూకుడు? నేనూ వస్తున్నానుండు..."

—వెనుకనుంచీ ఈ మాటలు వినిపించినప్పుడే అనుకున్నాను, ఈ ప్రయాణం పూర్తయ్యేలోగా తల నొప్పి తప్పదని!

అయినా ప్రారంభమయ్యేదాకా ఊరుకోకుండా రాకుండా చూచుకోడం మంచిదిగదా! నేల ఈని నట్టుగా పాట్‌ఫారం కిటకిటలాడి పోతూవుంది. అడుగులు సాచివేస్తూ జనం మరుగున తలచాటు చేసుకోడానికి ప్రయత్నించాను. వెనుకవైపునుంచీ మళ్లీమళ్లీ పిలుపు వినిపిస్తున్నట్టే అనుమానం! నన్ను చూడు, నా అందం చూడు అంటూ మునుపటి కొక రాజకుమారుడి వెంట తగులుకున్న దేవతాస్త్రీలా ఈ పుణ్యాత్ముడొకడు దాపురించాడు నాకు!

దిగుతున్న, ఎక్కుతున్న ప్రయాణీకులకు మధ్య తాత్కాలికంగా ఒక రాజీ ఒడంబడిక కుదిరి నట్టుంది. దిగేవాళ్ల చింతపండు మూటల్లా ద్వారాల్లో నుంచీ ఈవల పడుతుండగా, ఎక్కేవాళ్లు కిటికీలనే ద్వారాలుగా ఉపయోగించుకుంటున్నారు. ఎలాగో ఓ పెట్టెలో జొరబడి, కూచోడానికొక సీటుగూడా చూచుకోగలిగాను. కానీ చేతికందిన కవళం నోటి కందే ప్రాప్తం లేకుండా పోయింది. సుడిగాలిలా ఒరుసుకుంటూవెళ్లి 'అబ్బో,' తావు కనిపెట్టేశావే!' అంటూ నేను చూచుకున్న సీటును కన్ను మూసి తెరిచినంతసేపట్లో దురాక్రమణ చేసేశాడు కామేశం. అంతటితో ఎక్కడ ఊరుకున్నాడు! అప్పటి కేదో దయాధర్మభిక్షలాగా 'పోనీలే, నువ్వూ కూచో' అంటూ నాకు కొన్ని చదరపు సెంటిమీటర్ల జాగా ప్రసా దించాడు.

'అన్నట్టెందాకా?'—కామేశం సంధించిన మొదటి బాణం. చెప్పకున్నాను.

'అరరే, నువ్వూ అక్కడికేనా! పరవాలేదే! ఏమిటో వ్యవహారం?'

చూచారా, ఇదే కామేశంతో వచ్చిన చిక్కు! కొన్ని ఊళ్లకు రాకపోకలు సల్పడం, కొందరు వ్యక్తు లతో పరిచయాలు కలిగివుండడం, కొన్ని కొన్ని సదుపాయాలు అనుభవించడం—ఇలాంటివాటికి తాను గుత్తగా లైసన్సు పుచ్చుకున్నట్టు వ్యవహరిస్తాడు కామేశం.

నాదగ్గరనుంచీ జవాబు లేకపోయేసరికి, 'సర్లే, ఎవరి పనులు వారికుంటాయి' అంటూ నేనా వూరికి వెళ్లిరావడానికి అతడు పర్మిషన్ జారీ చేసేశాడు. కానీ అంతలోనే నాపట్ల అంతగా ఔదార్యం వహిం చడం సంభావ్యం కాదనిపించిందేమో, 'ఎన్నాళ్లుంటావ్?' అన్నాడు.

'అబ్బే, నాకేమంత పెద్దపనులున్నాయిలే కామేశం! రేపీపాటికల్లా మనవూళ్లో ఉండనూ' అన్నాను. నా మాటల్లో నామట్టుకు నాకే క్షమాపణ ధ్వనించింది.

కామేశం పుంజుకున్నాడు.

'ఏమిటోనయ్యా శేఖరం! నేనెప్పుడు పట్ట ణానికి వెళ్లిపడినా వారం పదిరోజులదాకా అక్కడినుంచి విడిపించుకోలేను. ఏం చేయ మంటావు చెప్పు! వీధి వీధికీ ఫ్రెండ్సే నాకు!

అప్పలరాజు నెరుగుదువా, యం. పి. గా పోటీ చేసి ఓడిపోయాడే, వాడే! వాడూ, నేనూ క్లాసు మేట్లం. అయితే అప్పుడొకసారి కొట్లాడుకుని విడిపోయామనుకో! కారణం చాలా చిన్నది. ఓ గమ్మత్తయిన ఆటంటే చాలా యిష్టం వాడికి! ఏంలేదు. నూలుదారానికి ఓ బిస్కట్టుకటి, బకెట్టును చేదబావిలోకి వదిలినట్టుగా దాన్నొక పుల్లీనుంచీ క్రిందికి జారవేసేవాడు. నేను ఎగిరెగిరి నోటితోనే దాన్ని అందుకోవాలి. దారాన్ని క్రిందికి వదుల్తూ, పైకి లాగుతూ ఎగురుతున్న నన్ను చూచి వాడు తెగనవ్వసాగాడు. కాళ్లు నొప్పెడుతున్నాయని చెప్పి నేనా ఆటకు రానన్నాను. అయితే నువ్వు నా సావాసం వద్దుపొమ్మన్నాడు అప్పలరాజు. అదే విడిపోవడం! మళ్లీ మొన్నటి యెన్నికల్లోనే మేము కలిసింది! వచ్చిన పది పన్నెండు వేల ఓట్లయినా యెలా వచ్చాయంటావు? నేను నడుం కట్టి, వాడి తరపున పనిచేయబట్టి! ఆ కృతజ్ఞత మాత్రం దండిగానే వుందిలే! కనిపిస్తే వదిలిపెట్టడు. ఆకాడికీ వాడే నయం. ఇంకొకడున్నాడు, మురళీధరం. వాడైతే నన్నెప్పటికీ తన దగ్గరే ఉండిపొమ్మంటాడు. బస్స్టాండుకు దగ్గరగా శ్రీ దేవీ సిల్కుహౌస్ అని వుందే, అది వాడిదే! ఇప్పుడైతే వాడు కాలక్షేపంకోసమని ఓ జనిలికొట్టు తెరిచిపెట్టుకున్నాడుగానీ, వాళ్ల తాతగారు ఆయన హయాంలో నారగింటిపాళ్యానికి సోల్ మిరాశీదారు. వాళ్ల బంగళా చుట్టూరా తోటలో పనసచెట్లుండేవి శేఖరం, ఒక్కొక్క పండునూ ఒక భారీమనిషి యెత్తలేకపోయేవాడు. అరమైలు దూరం దాకా కొడుతుండేది వాసన. చెట్టెక్కి కాయనుకోసి పదిలంగా క్రిందికి తీసుకరాగలిగితే ఆ కాయ నీదే నవే వాడు మురళీధరం. భలే కొంటెకోణంగి అనుకో! వాళ్ల నాన్నమాత్రం? అంతటి వేటగాడు ఈ గడ్డపైన లేడే! ఒకసారి నేనూ, మురళీ ఆయనతో కలిసి వేట చూడ్డానికి వెళ్లాం, ఓ ఏదుపంది తుపాకీ వేటు తప్పించుకుని మాపై కొచ్చేసింది...'

ప్రయాణంలో యింకా ఒక్కస్టేషనైనా గడవలేదు. అప్పలరాజు దగ్గర ప్రారంభమైన కథ ఏదుపంది దాకా వచ్చింది. ఒక ఏదుపంది, ముగ్గురు మనుషులు. వెరశీ నాలుగు జీవాల్లో ఏది ఏమైందన్న జిజ్ఞాస నాకు లేదు. నేను నా సంచీలోనుంచీ పుస్తకం పైకి తీశాను.

కానీ కామేశం మాటల జడివానలోనుంచీ నా పుస్తకం నాకు రక్షణ యివ్వగలదన్న ఆశగూడా అడియాసే అయిపోయింది.

'ఏమిటిది, పుస్తకమా ?'— అంటూ చరాలున దాన్ని నాచేతినుంచీ లాగేసుకున్నాడు కామేశం. 'ఏం పుస్తకం ?' అన్నాడు. నాలుగుపుటలు త్రిప్పి 'నాన్సెన్స్, ఏముందిందులో ?' అన్నాడు. నా పుస్తకం నాచేతికి దొరక్కుండా జాగ్రత్తపడుతూ 'అన్నట్లొకసారి ఏమయిందంటే శేఖరం' అంటూ ఈసారి జ్యావల్లిని చెవిదాకా లాగి, అక్షయతూణీరం అందుకున్నాడు.

'బాణావరం పైడి రాజుగారి పేరు విన్నావా ఎప్పుడైనా !' 'బారట్లా' పట్టా పుచ్చుకుని బారులో పేరు నమోదు చేయించుకోలేదంటే ఆయన స్టేటస్ ఏమిటో ఊహించుకోవచ్చు. ఆయన మా నాన్నగారికి క్లోస్ఫ్రెండ్. ఏదోపనిమీద వెళ్లి వాళ్లింట్లో నాలుగైదు రోజులు ఉండవలసివచ్చింది. ఆ ఆదరణ, ఆ గౌరవం, ఆ భోజనాలు, వాటినిగురించి చెప్పడ మెందుకులే! ఆ లంకంతమేడలో ప్రొద్దుపోక చదువుకోడానికి ఏదైనా మేతదొరికితే బాగుండునని వెళ్లి పుస్తకాల బీరువా యెదుట నిల్చున్నాను. అద్దాలవెనుక భారతం, భాగవతం, భగవద్గీత, కొరాను, షేక్స్పియరు, షెల్లీ, కీట్సు,విశ్వనాథా, బాపిరాజు అలాంటివి మంచిమంచి లావుపాటి పుస్తకాలెన్నో వున్నాయి, లేనిదొకటే!... తాళంచెవి !'

'అడగలేక పోయావా ?'

'అడిగా నడిగాను. పైడిరాజుగారి నడిగితే అమ్మగారి నడిగి చూడమన్నారు. అమ్మగారి నడిగితే అబ్బాయిగారి నడిగి కనుక్కోమంది. అబ్బాయిగారి నడిగితే చెల్లెమ్మకు తెలిసుండాలన్నాడు. చెల్లెమ్మ నడిగితే తానా తాళం చెవిని ఆరుమాసాలకు మును పెప్పుడో చూచినట్టు జ్ఞాపకం అంటుంది. మొత్తం

మీద తేలిన సారాంశం ఏమిటంటే—గడచిన సంవత్సర కాలంలో ఆ బీరువా తెరవబడిన పాపాన పోలేదు. మరైతే అక్కడ పుస్తకాలుండడం యెందుకు — అంటావు నువ్వు! అదే పొరబాటు. పుస్తకాలు బీరువా—కలంకారం. బీరువా ఆ మేడ కలంకారం. మేడ ఆ వూరి కలంకారం...'

ఆ ఊరు ?'

'అదేం వూరు, పాడు వూరు!' ... విదిలించి పారేశాడు కామేశం. 'పాడు గోడలు. పశువుల కొటాల్లాంటి ఇళ్లు. మాసిన తలల మురికిబట్టల మనుషులు. అంతెందుకు? అక్కడ ఆ మేడలేకపోతే ఆ వూరికి నల్లముంతతో నీళ్లు పుట్టవనుకో!'

దాని పైన కామేశం అలాంటి అభిప్రాయం కలిగి వుండడం ఆ వూరి దురదృష్టం. ఏం చేద్దాం! శతాబ్దాల తరబడీ ఆ వూరలాగే పడివుంది. ఇకమీదట గూడా అలాగే పడివుంటుంది. మాటలెన్నయినా చెప్పొచ్చుగానీ అలాంటి వూళ్లను బాగుచేయడం సులభ సాధ్యమేమీ గాదు. నేను కాదనను. కానీ నాకు బాధయినా, ఆశ్చర్యమైనా ఇల్లలికేపాటి భాగ్యానికి మురిసిపోయి ఈగ తన స్వవిషయం మరిచి పోయినందుకే!

కామేశం స్టేట్‌మెంట్లలో బొత్తిగా నిజం లేకపోలేదని మాత్రం నేను ఒప్పుకుంటాను. వాళ్ల నాన్న బాణావరం పైడి రాజుగారి కమతంలో పాలేర్ల పైన పెద్ద తాబేదారుగా వ్యవహరించాడు. డిఫ్టెప్ట్, డిపాజిట్లు పోగొట్టుకున్న అప్పలరాజుకు పాటలు పాడి, కరపత్రాలు పంచి కామేశం ఎన్నికల్లో కొంత కాలిపనీ, చేతిపనీ చేసిపెట్టాడు. చిన్నప్పుడు నారగింటి పాళెంలో మేనమామగారింట వుండి చదువుకున్నప్పుడు గోలీ కాయలాడుకోడంలో మురళీధరానికి సహచరుడుగా పనికొచ్చి వుంటాడు. ఆమాత్రపు సాన్నిహిత్యాన్ని భూతద్దం పట్టి చూపించడంవల్ల కామేశానికి ఒరిగేదేమిటో బోధపడదు. బ్రతుకు వెళ్లదీయడ మెలాగన్నది కాకుండా, డబ్బెలా ఖర్చుచేయడమన్నది ప్రధాన సమస్యగా వున్న ఆ ఊర్ధ్వలోకాలు కామేశంలాంటి వ్యక్తిని యెంటర్‌టెయిన్ చేయడంలాంటి పనికిమాలినపనికి పూనుకుంటాయంటే నమ్మడం కష్టమే!

గమ్యస్థానానికింక ౦ అరగంట ప్రయాణం వుండనగా ప్రొద్దుపోయి, చీకటి పడింది.

'రాత్రికి బసెక్కడ?'— అన్నాడు కామేశం.

'తెలిసినవాళ్లెవరో వున్నారు. కానీ వాళ్లని తొందరపెట్టడ మెందుకులే కామేశం! నాలుగో, అయిదో చల్లించి హోటల్లో గది తీసుకుంటాను' అన్నాను.

'చూచావా, చూచావా?' — ఆశ్చర్యాతిరేకంతో నోరు తెరిచేశాడు కామేశం. 'అంతపనీచేస్తే ఇంకేమైనా వుందీ! మా తమ్ముడు పీక నొక్కేయడూ! తెలియదూ, పద్మనాభమని, ఉన్నాడులే! నేనెప్పుడు వచ్చినా అక్కడికి వెళ్లాల్సిందే! యెన్నిరోజు లుండినా అక్కడుండాల్సిందే! కాలేజిలో అదేదో సబ్జక్టుకు వాడు హెడ్ ఆఫ్ ది డిపార్టుమెంటు. నవభారత్ హోటలు కెదురుగా ఓ పచ్చమేడవుందే, అదే వాడిల్లు. అసలా యిల్లొక సేటుది. ఆ సేటు కాస్తా కళ్లు మూస్తే, వాడి భార్య దగ్గరినుంచీ మావాడు సలీసుగా దాన్ని కొట్టేశాడు. క్రింద వంటగదీ, స్నానాలగదీ గాక మూడు గదులు, ఒకటి లైబ్రరీ. ఇంకొకటి యెవరైనావస్తే కూచోడానికి. మూడోది పూజగది. పిద్దె పైన ఓ గది కాకుండా పెద్దహాలు. నూరుమందైనా అందులో హాయిగా పడుకోవచ్చు. ఇల్లుపూరా పాలగచ్చు. పాలుపోసి యెత్తుకోవచ్చు. తల దువ్వుకోడానికి అద్దం అక్కర్లేదు. గోడల్లోనే ముఖం చూచుకోవచ్చు...'

గృహవర్ణన కంతరాయం కలిగించే దురుద్దేశం లేదని చెప్పను. అడ్డుతగిలి 'ఆయన నీ కెలా తమ్ముడు?' అని ప్రశ్నించాను.

'వరసకు తమ్ముడే నయ్యా! వాడి తల్లీ, నా తల్లీ పిన్నమ్మ, పెద్దమ్మలబిడ్డలు. నా మాటంటే యెంత గురుత్వమనుకున్నావు! చెప్పలేను. వాడి భార్య వాడికి డిటో. బావా, బావా అంటూ...'

'అవునవును. రక్త బాంధవ్యం. అంతే'! మరి అంటూ ముక్తసరిగా త్రుంచేశాను.

* * *

ఇంటితో పోల్చిచూస్తే హోటలు గదిలో సదుపాయాలు తక్కువైపోయాయని కాదు. కొత్త చోటు కావడంవల్లనేమో ఒకపట్టాన నిద్రపట్టింది గాదు. నిద్రపట్టని కారణాన్ని పురస్కరించుకుని కామేశాన్ని పలుసార్లు తిట్టుకోవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. నా పుస్తకం నా దగ్గరుంటే చిరాకులేకుండా నిద్రపట్టేదాకా చదువుతూ వుండిపోయేవాణ్ణి. రైల్లో దాన్ని నా దగ్గరనుంచీ లాక్కోవడ మొకటే తెలుసు! తిరిగి యివ్వనేలేదు మహానుభావుడు.

అడిగి తీసుకోకపోవడం నాదీ పొరబాటే! 'తుపాను'లోనుంచీ బయటపడే తొందరలో నాకు పుస్తకంమీద ధ్యాసలేక పోయింది.

అర్ధరాత్రి తరువాతెప్పుడో నిద్రాదేవత కరుణించింది. అయినా వాడుకమేరకు ఆరుగంటలకే మేలుకున్నాను. నిద్రలేవగానే కొంతదూరం నడచి రావడం నా అలవాటు. ఎంత పట్నణమైనా అలవాటు తప్పించడ మెందుకని క్రిందికి దిగివచ్చాను. రెండు మూడు వీధులు నడిచి కోనేటి మిట్టదగ్గర మలుపు తిరుగుతుండగా నవభారత్ హోటలు కనిపించింది. దాని యెట్టయెదుట పచ్చటిమిద్దె! ఆమిద్దె కనిపించగానే నాలో కలిగిన మొదటి ఊహ—వరాండాలోనో, కిటికీ సందులోనో కామేశం కనిపిస్తే నా పుస్తకం తీసుకోవచ్చుగదా అని!

చరచరా ఆ మేడవైపు నడక సాగించాను.

పేవ్‌మెంటు కంచుగా పిట్టగోడ, చిన్నగేటు దాటుకుని గృహావరణలో కాలుపెట్టాను. ముద్దలా ముడుచుకున్న క్రోటన్ మొక్కల నడుమ, మంచులో చల్లగా తడిసిన నాపరాళ్లతో ఆయింటిముంగిలి అప్పుడే నీళ్లన్నీ వదిలిపెట్టిన చన్నీటి తొట్టిలావుంది. లోవైపున తాళం బిగించిన ఇనుపకమ్ముల తలుపు కీవల ముచ్చటగా మూడు మెట్లున్నాయి ముఖంనిండా ముసుగు కప్పుకున్న కామేశం ఆ మెట్లమీద కూలబడి యెందుకో—దీర్ఘాలోచనగా నిమగ్నుడై వున్నాడు.

భుజంపైన చేయివేశాను. ఉలికిపడి కళ్లు తెరిచాడు. వెంటనే నోరుగూడా విడివడింది.

'వెళ్లనేగూడదు. బుద్ధి పొరబాటయిపోయింది. రెండో సినిమాకు వెళ్లాను. వీళ్లిలా మొద్దునిద్రపోవడం యిదే మొదటిసారి—మొన్న సాయంకాలం యిక్కడెక్కడో పెళ్లికనివెళ్లి ఆ రాత్రంతా కంటిపైన రెప్ప వేయకుండా జాగారం వుండిపోయారట! మెలకువంటూ వస్తే దిగివచ్చి తలుపు తెరవకుండా వుండేవాళ్లు కారు, పాపం! చూడు, ఫాన్‌గాలిలోనైతే నాకు నిద్రపట్టదని మా తమ్ముడు పడక తీసుకొచ్చి వరాండాలో వేసేశాడు గూడా......'

నిజమే. కవాటబంధనం గావింపబడివున్న సింహద్వారానికీ, లోపల తాళం బిగించివున్న ఇనుపకమ్మల తలుపుకు నడుమ వరాండాలో జానెడెత్తు తెల్లటిపరుపు కన్నులకు విందుగా కానవస్తోంది. పైడిరాజుగారి అద్దాల బీరువాలో పుస్తకంలా, అప్పలరాజు బాల్య క్రీడలో నోటికందని బిస్కట్టులా, మురళీధరం వాళ్ల పనసతోపులో చిటారుకొమ్మకు కాసిన పనసకాయలా ఆ పరుపు గూడా చూపులకు మాత్రమే అందుతోంది. చేతుల కందడమున్నూ లేదు, మనిషికి దక్కడమున్నూ లేదు!